

6. Responding to the COVID-19 pandemic with open and predictable trade in agricultural and food products [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https:// docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Search/FE_S_S009-DP.aspx?language=E& CatalogueIdList=263337,263330,263328,263327,263331,263332,263333,263319,263320,263334&CurrentCatalogueIdIndex=0&FullTextHash=371857150&HasEnglishRecord=True&HasFrenchRecord=False&HasSpanishRecord=False](https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Search/FE_S_S009-DP.aspx?language=E&CatalogueIdList=263337,263330,263328,263327,263331,263332,263333,263319,263320,263334&CurrentCatalogueIdIndex=0&FullTextHash=371857150&HasEnglishRecord=True&HasFrenchRecord=False&HasSpanishRecord=False).

*Науковий керівник: кандидат юридичних наук
Бакай Ю.Ю.*

*Мирик М.М.,
студентка 4 курсу ІПКОЮ
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого*

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ПИТАННЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Світове сільське господарство активно розвивається у напрямі збільшення наукоємності щодо виробленої продукції. Сьогодні широке поширення і впровадження інновацій стає ключовим фактором зростання обсягів виробництва, зайнятості населення, інвестицій, що сприяє забезпеченню конкурентоспроможності сільськогосподарських товаровиробників та підвищенню ефективності аграрного сектору економіки в цілому. Професійні знання висококваліфікованих спеціалістів у сільському господарстві в сучасному світі втрачають актуальність з високою швидкістю без постійно їх оновлення та підвищення рівня отриманих раніше компетенцій як цього потребує сучасний рівень розвитку суспільства.

Як зазначає Л. Мельник, в умовах переходу до економіки знань аграрна освіта має сприяти формуванню і підвищенню якісних характеристик трудових ресурсів, впливаючи на рівень їх мислення й культури [1, с. 65]. Дійсно, ринок праці й потенційні роботодавці диктують більш жорсткі вимоги до випускників аграрних вишів.

Сьогодні вимагаються не тільки ґрунтовні знання, навички й вміння з базової спеціальності, а й комунікативні компетенції, досконале володіння сучасними управлінськими ресурсами; відповідний культурний і духовний рівень, володіння іноземними мовами, комп'ютерними технологіями тощо.

На нашу думку, основною для переходу до безперервної освіти в аграрному секторі економіки України має стати впровадження у вищій освіті практики органічного поєднання освітньої і науково-інноваційної діяльності. Так, практикоорієнтований підхід у навчанні та стимулювання до самонавчання є передумовою розвитку інноваційних підходів до вивчення організаційно-виробничих потреб аграрних підприємств регіону заздалегідь, адже професійні кадри цієї галузі є запорукою не тільки її розвитку, а й забезпеченням продовольчої безпеки країни.

В Україні правовим підґрунтям аграрної освіти та науки є лише концепції її реформування, остання з яких схвалена ще 2011 року [2], де більшість шляхів та способів розв'язання нагальних проблем щодо інтеграції академічної та університетської аграрної науки залишаються актуальними. Аграрний сектор економіки потребує саме практичної підготовки кадрів за умов належного фінансування та проведення наукових досліджень. При цьому актуальним стає задоволення поточних потреб у високотехнологічних і науково-інноваційних послугах аграрного сектора економіки, тому необхідно особливу увагу приділити модернізації науково-освітньої інфраструктури.

У цьому контексті слід почати із вдосконалення компонентів освітніх програм підготовки фахівців аграрної галузі. Доцільним буде побудова такого освітнього процесу, який би «супроводжував» людину у ланцюжку безперервної освіти, для чого необхідним є включення в цей процес загальноосвітніх організацій, професійних освітніх організацій, господарюючих суб'єктів аграрного сектору економіки, науково-дослідних інститутів, організацій системи додаткової професійної і вищої освіти. Більше того, як зауважують науковці, високо індустріальне суспільство має відмовитися від старого уявлення про те, що життя складається з 16-20 років навчання і 40 років роботи. Зараз доцільно діяти за іншою схемою: 10-20 років навчання і 40 років роботи і навчання [3, с. 234].

Не менш важливим є напрям зусиль на впровадження цифрових технологій у всіх сферах діяльності підприємств, адже агрохолдинги, всупереч декларуванню діджиталізації, насправді дуже повільні у сенсі впровадження технологій, і коли світом шириться тренд на впровадження штучного інтелекту і роботів, вони до сих пір орієнтуються на GPS-трекери, базові програми обліку, відеомоніторинг, отримання даних від датчиків і, в кращому випадку, електронний документообіг. Українські ІТ стартапи в аграрній галузі сьогодні підкорюють світовий ринок, і це при відсутності попиту в Україні. Наприклад, компанія Gray Technologies будує роботизовані вантажні безпілотники для аграрної промисловості (за допомогою дронів обприскують рослини). Сьогодні майже 30 проектів стали успішними компаніями зі своєю базою клієнтів як в Україні, так і за кордоном: GrainTrack, eFarmer, Skok Agro, BIOSens, SmartEP, UAberry, AgroportEx, Tradomatic тощо.

Але проблема полягає в тому, що потужні ІТ компанії в Україні не хочуть працювати з вітчизняним аграрним сектором, а більшість дрібніших команд і стартапів намагаються лише зробити MVP версію продукту і виходити на закордонні ринки. Таке передусім пояснюється відсутністю джерел інвестування, попри величезний потенціал українського ринку в цьому напрямі як однієї з перспективних сфер.

Тільки при належному рівні інвестиційно-інноваційному розвитку можливе задоволення потреб населення відповідно до раціональних норм харчування при наявності високої продуктивності агропродовольчої продукції. Створення конкурентоспроможного аграрного виробництва в сучасних умовах потребує технічно-технологічного переоснащення, новітнього обладнання та техніки, що вимагає великомасштабних капіталовкладень з інноваційною спрямованістю. З огляду на фінансовий і матеріально-технічний стан аграрних підприємств, створення сприятливого інвестиційного клімату вимагає якісної зміни підходів до організації управління аграрним сектором в цілому з адаптацією до умов ринку сьогодення. Так, є передумови впровадження в Україні нових технологій і залучення інвестицій: вирощування переважної більшості культур, які котируються на світових біржах; низький рівень зарегульованості діяльності науково-дослідних компаній, у

порівнянні з ЄС, США та Австралією. При цьому аграрний сектор потребує висококваліфікованих фахівців з високим рівнем знань і умінь у новітніх технологіях та технологічних процесах (обробка геопросторової інформації, обробка великих обсягів інформації, у тому числі графічної, і створення штучного інтелекту тощо).

Для повноцінного становлення конкурентоспроможності сільськогосподарських товаровиробників потрібен багатоаспектний підхід, зокрема у частині впровадження інновацій в аграрній галузі, тому що випробувати нові розробки — від маленьких приватних господарств до величезних угідь аграрних холдингів, можливо за наявності відповідної фахової підготовки та прямого інвестування.

Отже, шлях до інноваційно розвинуеного та інвестиційно привабливого сільського господарства України можливий через модернізацію науково-освітньої інфраструктури, що полягає у зміні як організаційно-правових підходів так і самої організації управління практикоорієнтованого освітнього процесу до розуміння освіти та фахової підготовки кадрів на постійній основі, що є вимогою сьогодення.

Список використаних джерел:

1. Мельник Л.Ю. Місце і роль аграрної освіти в становленні економіки знань // Економічний аналіз. 2016 рік. Том 23. №1., 2016, С. 60-67

2. Про схвалення Концепції реформування і розвитку аграрної освіти та науки: Постанова Кабінету міністрів України № 279-р від 06.04.2011 // Офіційний вісник України, 2011 р., № 26, стор. 128, стаття 1087, код акту 55744/2011

3. Шумаєва О.О., Обіщенко Я.В. Концепція безперервного професійного навчання персоналу агропромислового комплексу // ДонДУУ «Менеджер», №1 (67), 2014 С. 232-235.

*Науковий керівник: кандидат юридичних наук
Панченко В. В.*